

AUTORITARNOST

Autoritarnost je društveni odnos koji favorizuje preterano poštovanje autoriteta vlasti ali i pojedinih ličnosti kao neprikosnovenih arbitara u svim značajnim pitanjima od važnosti za socijalnu organizaciju života, institucije i politiku. Iz toga proističe trajna i radikalna nejednakost učesnika u društvenom životu i njihova nemogućnost da slobodno iskazuju i zadovoljavaju svoje potrebe i interese. Ideologija autoritarnosti koja može preći u ideologiju autoritarizma je antidemokratska, potcenjuje vrednosti pojedinca, opravdava ideju sile i počiva na autoritarnom sistemu vrednosti. Ovakav sistem vrednosti najčešće se ostvaruje prinudnim sredstvima preko državnih institucija i organa, političkih stranaka, verskih grupa, sistema obrazovanja ili bilo kojih drugih grupa za pritisak.

Od mnogo brojnih, raznovrsnih elemenata društvenog karaktera autoritarnost je od naročitog značaja, zato što, čini se, predstavlja ključni element dosledne negacije slobode. Pre nego što pristupimo daljoj razradi ovakvog shvatanja autoritarnosti, predložićemo dve teorijske postavke na koje se u izvesnoj meri oslanjamo i nadovezujemo.

Svakako, Adorno je sa svojim saradnicima dao najveći, odnosno najplodotvorniji doprinos proučavanju autoritarne ličnosti povezujući je sa antidemokratskom orijentacijom. Autor i njegovi saradnici pošli su od pretpostavke da postoji korelacija između povezanog sistema stavova, koji možemo nazvati antidemokratskom orijentacijom, i određenih karakteristika ili strukture ličnosti. Kao što je poznato, korišćenjem posebno konstruisane skale, koju su autori nazvali F-skalom, uočeno je da izvesne ličnosti naročito teže antidemokratskoj orijentaciji i to upravo one koje imaju sledećih 9 osobina (v. Rot, 1994: 318): 1) konvencionalizam, 2) autoritarna submisivnost, 3) antiintra ceptivnost, 4) agresivnost, 5) poštovanje vlasti i pozitivan odnos prema njoj, 6) destruktivnost i cinizam, 7) sklonost da se veruje da sve tom vladaju opscene stvari, tajna udruženja i velike zavere, 8) rigidnost mišljenja i postojanje praznoverica i stereotipija, 9) preterano interesovanje za seksualne nastranosti – njihovo oštro osuđivanje ali i često pominjanje u raznoraznim kontekstima. Iz dobijenih rezultata autori su zaključili da zaista postoje ličnosti koje su sklonije antidemokratskoj orijentaciji od drugih i da te ličnosti pokazuju sasvim određene karakteristike. Polazeći od psihoanalitičke paradigme, autori su zaključili da formiranje ove strukture ličnosti jeste, u stvari, posledica veoma oštrog i rigidnog postupanja roditelja prema deci. U tom smislu simptomatično je roditeljsko insistiranje na apsolutnoj disciplini, naglašavanje dužnosti i obaveza, kao i prisiljavanje na suzdržavanje od svake eventualno spontane manifestacije.

Kao posledica zahteva da se u potpunosti podvrgnu surovom roditeljskom autoritetu, kod dece se razvija ne prijateljski stav, ali, pošto je za njih opasno da ga manifestuju prema roditelji ma, oni taj stav potiskuju, identifikuju se sa svojim autoritativnim roditeljem (najčešće ocem), idealizuju ga, a svoje neprijateljske impulse projektuju na pripadnike neke socijalno slabije grupe. Tako, po mišljenju ovih autora, strah od vlastitih neprijateljskih impulsa dovodi do rigidne strukturalizacije ličnosti, do stereotipija, do izbegavanja bavljenja vlastitim doživljajima i do „moralističkog“ preziranja svega što odstupa od konvencionalizma svakodnevnog mediokritokratije. Zapravo, „autoritarna ličnost“ po Adornu, u stvari, jeste osobena refleksija postojanja odbrambenih mehanizama kojima se sprečava izražavanje potisnutog neprijateljstva prema surovom, autoritativnom ocu.

Osnovna zamerka i najveći nedostatak ovako koncipiranog istraživanja i zaključaka koje ono donosi sastojao bi se u neopravdanom velikom pri davanju značaja karakteristikama ličnosti u formiranju

socijalnih stavova. To preterano isticanje uloge psihičkih faktora čini shvatanje Adorna i saradnika u znatnoj meri psihologističkim. Međutim, i pored svega, ova studija Adorna i saradnika dala je nesumnjivo važan doprinos saznavanju o autoritarnosti društvenog karaktera, jer je i do danas ostala podsticajna za niz autora koji su svoja pristupanja autoritarnosti ostvarivali na sličan ili sasvim drugačiji način.

U stvari, i pre što se pojavila studija Adorna i saradnika, Erih From je, iako na tragu Frojdovog naglašenog pridavanja značaja odnosima u porodici, u smislu njihovog uticaja na formiranje ličnosti, uvideo i posebno naglasio važnost uronjenosti same porodice i njene socijalizacijske funkcije u širi društveni kontekst osobnosti društvene strukture. Dakle, porodica nije predominantni, poslednji uzrok određenih osobina ličnosti, nego je i sama efekat određenog društva i kulture i kao takva je agens-sredstvo pomoću kojeg se društvo i kultura služe u vaspostavljanju novih generacija. Prema tome, porodica je i sama rezultat sasvim određene društvene strukture i njene su funkcije u prvom redu određene ovom strukturom.

U svojim radovima From je posebnu pažnju posvećivao analizi uticaja društvene strukture na stvaranje društvenog karaktera. Posebno ga je interesovalo koliko neki, na određenoj društvenoj strukturi formiran društveni karakter podstiče ili sputava slobodu pojedinačnog ljudskog bića, pod kojom je podrazumevao njegovu/njenu samosvest o sopstvenoj jedinstvenosti, izdvojenosti, posebnosti, različitosti od okolnog sveta odnosno, svest o sopstvenoj individualnosti. From smatra da ono što prati proces individuacije kako na pojedinačnom planu, u razvoju ličnosti deteta, tako i na opštem planu, u odno su na istorijski proces oslobođenja nije samo povećanje lične snage u odnosima sa spoljašnjim okružujućim svetom nego i uvek prisutna usamljenost usled prekida primarnih veza sa svetom, koje su čoveka sjedinjavale sa okolinom i koje su mu davale osećaj sigurnosti. Tako, za one muškarce i žene koji/koje nemaju dovoljno snage u svome ličnom Ja da prihvate svoje spontano ispoljavan je sopstvenosti tj. slobodu, odvajanje od sveta, koji ostaje neuporedivo moćniji od njega/nje, stvara u čoveku osećaj nemoći i ne spokojstva. Za takve ljude, smatra From, ne moguće je da postanu individue (dakle i slobodni), jer su preslabi za suočenje sa mnogo brojnim i nadmoćnim aspektima sveta. „Zato je Erih From i mogao da kaže da mnogi ljudi umiru pre nego što su se kao ličnosti i rodili, jer ostaju bez identiteta, kao bezlične jedinke u gomili, koje je često teško i fizički razlikovati jedne od drugih“ (Golubović, 1999: 6).

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU

WWW.MATURSKI.NET -----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](#)

RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA

RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

WWW.MAGISTARSKI.COM

WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com